

Co z Krajowym Planem Odbudowy dla Polski?

W dniu 1.06.2022 r. Komisja Europejska zaaprobowała przyjęcie polskiego Krajowego Planu Odbudowy (KPO). Podano przy tym do wiadomości wyniki głosowania w kolegium komisarzy, czego do tej pory nie czyniono. Dwoje komisarzy głosowało przeciw, a troje zgłosiło zastrzeżenia. Są wśród nich komisarze zajmujący się sprawami praworządności w tej i poprzedniej kadencji KE. Wniosek Komisji wymaga zatwierdzenia przez Radę UE, co ma nastąpić w drugiej połowie czerwca 2022 r.

Dzień później, 2.06.2022 r. przewodnicząca KE Ursula von der Leyen oświadczyła w czasie wizyty w Warszawie, że „pierwsza wypłata będzie możliwa w momencie, kiedy nowe prawo dotyczące spraw dyscyplinarnych sędziów zostanie udrożone i będzie się odnosić do wszystkich wymagań”. Należy przypomnieć, że chodzi o likwidację Izby Dyscyplinarnej SN (ID SN), doprecyzowanie zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, tak aby nie obejmowała ona treści orzeczeń ani odesłań prejudycjalnych do TSUE, a także przywrócenie do orzekania sędziów odsuniętych przez ID SN. Prawo spełniające wymagania unijne powinno zostać uchwalone do końca czerwca 2022 r.

Panuje powszechne przekonanie, że przepisy uchwalonej przez Sejm w końcu maja 2022 r. ustawy o zmianie ustawy o SN nie spełniają tych wymagań. Poprawki wniesione przez Senat zostały odrzucone. Przywrócenie praworządności w Polsce oddala się. Nie wiadomo, jak wpłynie to na dalszą procedurę pozyskania środków z KPO.

Dopiero bowiem po stwierdzeniu przez KE, że Polska spełniła wskazane wymagania w dziedzinie sądownictwa, możliwe będzie wystąpienie z pierwszym wnioskiem o płatności z KPO. Oblicza się, że mogłoby to być we wrześniu 2022 r., a wypłaty mogłyby nastąpić pod koniec roku.

W ramach KPO Polska ma otrzymać 23,9 mld euro dotacji oraz 11,5 mld euro niskooprocentowanych pożyczek, czyli w sumie ok. 158,5 mld zł. W przyszłości możliwe jest wnioskowanie o kolejne ok. 22 mld euro pożyczek.

Wspomniana decyzja KE liczy 17 stron, a aneks do niej – 239 stron. Daje to wyobrażenie o szerokości i szczegółowości wskazań co do wydatkowania środków z KPO. Wyróżnionych zostało ok. 280 „kamieni milowych” oraz „wartości docelowe”.

Najogólniej można stwierdzić, że prawie 43% środków zostanie przeznaczonych na zieloną transformację, m.in. na odnawialne źródła energii, zrównoważony transport, poprawę jakości powietrza. Ponad 21% środków z KPO miałyby zostać wydane na cyfryzację, m.in. upowszechnienie szybkich sieci szerokopasmowych. Dalsze środki zostaną przeznaczone na cele socjalne, np. na zapewnienie opieki najmłodszym dzieciom, ułatwienie kobietom dostępu do rynku pracy, inwestycje w ochronę zdrowia, szkolnictwo zawodowe i placówki opieki długoterminowej dla dorosłych. Wśród zadań postawionych Polsce są także m.in. działania mające na celu podniesienie efektywnego wieku emerytalnego, objęcie składką zdrowotną umów cywilnoprawnych, a także usprawnienie procesu stanowienia prawa. Jedną z wyznaczonych „wartości docelowych” jest np. liczba kilometrów nowych połączeń kolejowych.

Są to ambitne i trudne zamierzenia, podlegające kontroli KE w cyklach półrocznych. Ich realizacja przyczyniłaby się do cywilizacyjnego skoku naszego państwa.

Profesor Stanisław Biernat
Redaktor Naczelny „EPS”

News about Poland's National Recovery and Resilience Plan

On 1 June 2022, the European Commission approved the adoption of the Polish National Recovery and Resilience Plan (NRRP). The results of the vote in the College of Commissioners were made public, which sets a precedent. Two commissioners cast votes against and three raised objections, among them commissioners dealing with rule of law matters in this and previous EC term of office. The Commission's proposal requires approval by the Council of the EU, which is expected in the second half of June 2022.

The following day, on 2 June 2022, EC President Ursula von der Leyen stated during a visit to Warsaw that a 'first payment will only be possible when the new law [concerning judges' disciplinary matters] is in force and ticks all the boxes under this contract'. It should be recalled that this includes abolishing the Supreme Court Disciplinary Chamber (SCDC), clarifying the scope of disciplinary liability of judges, so that it does not cover the contents of judgments or references for preliminary rulings to the CJEU, and reinstating the judges removed from office by the SCDC. A law that meets EU requirements should be enacted by the end of June 2022.

It is widely believed that the provisions of the Act on Amendments to the Supreme Court Act, passed by the Sejm at the end of May 2022, do not meet these requirements. The amendments introduced by the Senate have been rejected. Restoration of the rule of law in Poland is becoming more distant. It is unknown how this will affect the further procedure of obtaining funds from the NRRP.

Only after the EC has ascertained that Poland has fulfilled the indicated requirements concerning the judiciary, will it be possible to submit the first application for payments under the NRRP. It is estimated that this could happen in September 2022, while payments could start towards the end of the year.

Under the NRRP, Poland is to receive EUR 23.9 billion in grants and EUR 11.5 billion in low-interest loans, i.e. around PLN 158.5 billion in total. A further EUR 22 billion or so in loans may be applied for in the future.

The aforementioned EC decision is 17 pages long and the annex is 239 pages long. This gives an idea of the breadth and detail of instructions for spending NRRP funds. Approximately 280 'milestones' are named, as well as a number of 'targets'.

In the most general terms, it can be said that nearly 43% of the funds will be allocated for green transformation, including renewable energy sources, sustainable transport, and improving air quality. More than 21% of NRRP funds would be spent on digitisation, including the roll-out of fast broadband networks. Further funds will be allocated for social purposes, such as providing care for the youngest children, facilitating women's access to the labour market, investing in health care, vocational training and long-term care facilities for adults. The tasks set for Poland include also measures to raise the effective retirement age, to extend health contributions to civil law contracts, and to improve the law-making process. One of the 'targets' is, for example, the number of kilometres of new rail links.

These are ambitious and difficult projects, which will be reviewed by the EC in six-monthly cycles. Their implementation would contribute to a 'civilizational leap' for Poland.

Professor Stanisław Biernat
'EPS' Editor-in-Chief